

plaatse Landen op den laatste leden Landedoch
binnen Francker alrede gesloten is, luyt zo-
kere acte, in dato den xviij. Aprilis me-
do laatste leden (a). Dat op d'selide ende
gelycke acten, tot presudicte ter minuten
van die voorsz. Steden, nyet en is te lee-
ten, als zynde acten ende resolutien, ge-
concepceert by ende van der voorschreuen
Steden formele parthyen, te weten, die
van die plaatse Landen; waeromme d'selfde,
ofte alsolcke resolutien nyet genoeghe, veel
min gancche minneghen worden resolutien te
weten hunc inde obligatoer, als nyet by
parthyen hinc inde goonsceitceert ende gero-
solueert, ofte a superiori gestuuceen zynde,

(a) Boven pag. 467 ontfangen.

dan ab alere parte allein, sonder consent
partis aduersa geproponeert nae hun sancti-
sie, volgende daer luyt de onseemlyckheyt
ende partialiteit van die voorschreuen Ge-
deputeerde, als hea willende behelpen mit
het quadt beduncken partis vilus; ende
waeromme die voorschreuen Magistrat bidt,
dat ure Excellentie dien aengende meede
gelicke te letten nae behoeren. Dit doen-
do &c.

Actum den xiz Juny 1584.

(ondergeteckent)

Herhaima Tyra.

Nae het originael, in het yde Leenwarden Plees-
suis No. 133.

*Instratie voor Deffor Rembertus Ulenburch, Burgemeester der stad Leen-
warden, als Gezante van syn Excellentie wegens de gemene Steden, over
's verskil van twee of drie Rekenmeesters voor de Steden, nopens bet
Stemmen in Staat in 't generaal; Missgaders over zaken, rakeade
de particuliere Huisbouwinge der stad Leenwarden in 't bezonder.*

In Juny 1584.

ALL

Eerst ende voor al sal de Burgemeester
wel doen, ende voegen hem by syne Ex-
cellentie, ende die selue van wegen de ge-
meene Steden van Vrieslandt int generael,
ende moede van wegen deese stad: Leen-
warden int particulier onderdanichliken be-
groeten, ende met alle eerbiedinghe te of-
fereren hun gaarwillige dienst, ende alle
goode getrouwicheyt.

II.

Sal voorts syne Excellentie eerst ouerle-
veren die brief van credentien, ende daer
nae dandere twee brieuen, doene van den
Heeren Lieutenant Gouverneur, ende dan-
dere van deese stad.

III.

Daer by mondelings verhalende, tegeene
den Burgemeester nae gelegentheyt goet-
duncken sal.

IV.

Waer nae hy syne Excellentie zal exhi-
beren de stukken, belangende de Recken-
meesters, alhier geuulckert, meren cleyn
requestien, by de Advocaeten der Steden

geconecteert, oft andere request, by de
Burgemeester te formieren.

V.

Instituerende, dat voor al daer of eerst ge-
disponeert worde.

VI.

Doch inden de Burgemeester, verspre-
kende de saken met syn Excellentie, ver-
traet, der Rechteren presentie daer by van
nooden te moeten wesen, sal hem hy de
selue die by der hande syn meede voegen,
indient hem nae gelegentheyt goet duncke;
te weten by Meester *Adriaen van der My-
ke*, President van den Provinciale Raede
van Hollandt, ende Meester *Jen van Ban-
dre*, Raede van den alreue Raede van
Appel in den Haeg, beyde van der Sted-
den syden; clumpt Meester *Lemard Coo-
braet*, Raede in den Provinciale Raede
van Hollandt, ende Meester *Edris Tin*,
Penfionaris van Wtrecht, beyde van der
Landen zyde.

VII.

Synde de voorschreuen drie Raetshoeren
woonachich in den Haeg, ende alsoe by
der hande &c.

IIIIII a

VIII. An

VIII

An dezelve meede de groetmeester des

IX.

Oock te letten, oft er werck quame vorder als op de Rekenmeesters alle oft beuel te becoomen; te weten anpende alle andere gemeene Gecommitteerden, die gelyck Rekenmeesters op te vergaderinge der Landtadagen gestelt worden des

X.

Besondere. nardien naer eerste sieren gebruyck is, dat in de veriamingen der Landtadagen, alhier (als de steden te vreden waren) goet te committeren, by elcke Lide zoe veel te committeren, als elcke Lide Deputanden hadde.

XI.

Soo dat als nu volgende dit veronste dree wi den Steden, drie wi den Keelen, ende drie wi den Rygensteden in alle committation op de Landtadagen sulden moeten erichynen, oft meer oft minder getal, doch altyt gelyckheyt van den derden in getal houdende.

XII.

Doch hebben de Steden noyt in dier voeghen meerre placc Landen ojnlick gestuip, meer hebben heur stem onse staet apart alleen alinea gehouden, latende de liden daer nae, alser daeromt viel, wel by induction oft anders goede midelen veraccorderen, mer oec Reduwyse.

XIII.

Soe dat de placc Landen noyt rechtelyck meer stemmen gehouden hebben, als de Steden tot noch toe.

XIV.

Behaluen by tyden vant overdragen der Landen an de Munt van Saren, Keyser Karol, ende Omineck Philips; alwaer in de stemmen gecoomen zyn de Geueelycken, Steden, ende Keelen oft Rygensteden (stemmen een, ende aline in drie staxen dedoelt ouer de geheele Prouincie, sonder by Goen te comen; ende zoe nu de Geestelycke staet cesseert, comen den Steden de eenic helft, ende den Edelen oft Rygensteden (stemmen de ander helft, hoewel de prouincie deselve nu stelt in drie, waer meede de

Steden in gemeene generael Steden ovmaneten gedult hebben tot ter diffinieren van den Processe. Ioe vormt syn Recellentie in die voegen de prouincie ter executie stelt, ende de knechte niet toe na der Landen meninghe op ten versamlinge der Landtadagen blyuen by Goen, want alsoe en souden de Steden op de Landtadagen niet meer dan den vienden staet oft stem hebben, het welck de Steden tot geenem tyden zullen toelaten. noch in dier voeghe metten Landen in communicatie noch stemmen treden, mer hier op de Landtadagen moet separaat hielden, ende alleen stemmen. gelyck zy tot noch toe gedaen hebben: Oock is dese nyuwe deelinghe van Goen een verderf ende afleetinghe van de Prouincie, want Zeuenwinden ende meest Overstee, al conner den vyant contribueren, ende in dier voegen behouden all afgesondert te blyuen, waer daer de Prouincie already gedeelt enie generael is, tweid geen placc soude hebben als de stemmen gingen by de Steden, ende Edelen oft Rygensteden van die gelycke Prouincie, sonder respect op Guen te comen.

XV.

Want schoen dan al eeniel Stede, Goet oft Orlentien dier inxcluck an den vyant quam, of tribuyt gaif. Souden de andere Steden ende Edelliden met d Rygensteden eenmuel den geheelen stem oft staet van de geheele Prouincie representieren; bekender by hun hebbende de goede Partieren, die wi het allgeweken Quartier by het Lichem hielden; daer ter manste niet wyder staet als stem mussen blyuen, als een oft twe van wegen zelve Goet, dat men vier niet hieldt, ende dier tien gedeelte stien oft stemmen; zoe doet recht wgespreelen, schoen men Overgne al kunde defenderen, vermits een groot deel van hen den vyant noch niet contribueren, kan doch van de Zeuenwinden geen excus vallen, die meer dan geheel onder des vyants erhuyt openbaer stien; sulx dat oock de Steden noch niet van meninghe zyn desolue Zeuenwinden, zoe lange zy den vyant tribuyt geuen, schoen sy als seet mochten comen, op de Landtadagen te admitteren; gelyck die van Haerlem wt den Staten van Hollanden moeten wycken, doen Haerlem an den vyant quam, niet tegenslaende de personen vroom waren.

XVI.

By welke deelinghe van Goen, ende consermentelyck den Prouincie, ten laeten de stem-

Stemmen derzelver Provincie moeten ver-
dwynen ende te niet coemen.

XVII

Ende is oock daer tegens een groot ar-
gument, dat van oltz hoernomen in deese
Provincie een Provinciael Raet oft Hoff ge-
selt is over de geheele Provincie, int mid-
del van Land, ende niet by Steden; door-
like van dewelcke Raet (so d'olde stoccken
vermelden) is ~~opgevoeren~~, vermits voor
de tyden van den Furst van Sassen de Gees-
telijcke, hebbende heere sterke Cloosters,
de Steden, hebbende heere poorten ende
wallen, ende de Redelen mit d'Eygeners-
den, hebbende heere stryden, cada alse
drie staten ende stemmen (want die geene
wort geacht een stat oft macht te hebben,
die middel heeft om hem ende den synen
te defendieren) tegen mekandere waren,
ende elck alleen t'gewelt van de geheele
Provincie wilde hebben; als oock gecon-
cluseert kan worden dat de Steden, als sy s'ne-
men hielden, alleen t'gewelt hadden, dor-
bahen verte Redelen, in den Lande wy-
kende, ende oock aliance met eenige Ste-
den krygende, ten lesten mit de Gees-
telijcke ende Steden weder verdrugen, en-
de naemen den Furst van Sassen an, mit
middelen, om alle twist tusschen hen drien
op te neemen; dat de hooge Regieringhe
ghien van drien solde hebben, maer bly-
uen by den vuerstencen Furst metten voor-
scruen Raede t'samen, zo wel criminel
als ciuil; derhaken de Steden, Cloos-
ters, ende Redelen oft Eygenersden, heere
Gulgen ende Raeden, oft criminele Justitie
verlieten over de geheele Provincie, ende
stelden in handen van den hoogen Raedt,
gelyck deselve hooge Raedt de vorescreuen
hooge criminele Justitie altyt bewaert heeft,
ende tot noch toe bewaert naschen beyden,
zoe datter alchens niet een Stadt, noch
Redelman, noch God, noch Grietnie oft
Balliuschap is, die Gulgh oft Raet, oft
hooge criminele Justitie hier te Lande voert,
dan alleen de hoge Raedt; waer door oegen-
schynlyck blyck, dat de Ouden noch platte
Landen geen meer recht tot Raet oft rege-
ringhe van deie Provincie hebben als de Ste-
den; immers de Steden nu naeder be-
hoeren te wesen tot deselven Raet oft regio-
ninge, medien alsoe Cloosters ende Seynen
oerlyt gewelden van de platte Landen, en-
de elzoe heere staten mede al zyn wege-
woyt, ende der Steden vuerichyden ver-
meert, ende volgens dien die Raet oft stat
niet behoeren mede die; Waer by oock
te considereeren Raet, dat onse Provincie
nopen de staten oft stemmen by andere
I. V. Daet

Provincien geen gelyckheyt heeft, soe in
d'andere Provincien elcke Stadt, ende elcke
Balliuschap, jae elcke Dorp, syn eygen
hooge criminele Justitie, Gulgh oft Raet
voert, ende hier te Lande door reedene
voorscreuen niet; twelcke de platte Lan-
den beginnende te mercken, oorsaecke maer
neemen om den hoogen Raedt geheel te
willen carseeren, indien zy den Steden
daer toe konden inducereen, ende om de
Justitie alsoe te laten verniet, doch in
moeninghe alsoe de weese stemmen an heere
te trecken; waer inne de Steden tot genen
tyden sullen oansenieren, besodere, zoo
dortie hooge Raedt een eens der Provincie
is, als van oltz hebbende sulcke prezen-
tation, die de hooge Raeden van andere Pro-
vincien niet hebben, als twee: ten eer-
sten, de hooge criminele Justitie voorscre-
uen van de geheele Provincie alene; en-
de ten tweeden, datte: een Souverein Raet
is, waer van geen appel, dan alleenlyck
reuisse valt, daer ter contrarie in Holland
ende andere Provincien de hooge Raet de
hooge criminele Justitie niet alleen heeft,
maer de Steden, Balliuschapper ende Drup-
pen mede, ende moech men oock van daer
an een ander Raedt wel appelleren etc.

XVIII

Snecken daeromme de platte Landen al-
le middelen, om deselve hooge Justitie te
niet te brengen; als eerst dat ze Loeuwar-
den verlieten, alwaer deselve Justitie ge-
pleecht moet worden volgende d'olde mu-
nimenten; daer nae den Raet op den bon-
gen Raedt neemen, op hoopde dat zy heere
daer door moede solden maken, om der
selfs wt te scheyden; vanis dat zy syne
Genade commissie holdende, de Justitie
met den hoogen Raedt te bodieren, nu al-
soe willen deden, dat syn Genade alleen
sulck wel mach doen, als zy alken, son-
der de Steden, daer in consuleren.

XIX.

Ende nopende die pointen van officie,
al de Ruygmeester voor all solliciteeren,
dat t'Hoff alhier, oft eenige van dien daer
toe gecommiteert mochten worden, om al-
daer de positien op de pointen van officie
ouer te geuen, ende de sake voorts instrue-
ren, ende rapport doen oft oordelende an
zyn Excellentie.

XX.

Besodere, mechen het den Steden niet
solde geleggen wrien, om heere Statu ol-
kkkkkk

de originael privilegien ende brieven van hier wt der Steden kinne bysonder landen te laten gaan, die tot bewys van de posten van officie dienstich zyn, ende oock olde personen ende andere, hier binnen lande, op posten solds moeten geëxamineert ende geproduceert worden.

X X I.

Belangende welcke, ende alle andere saken der Steden in quacio, si de Burgemeester breeder instructie moegen nemen wt de verscheiden stucken ende instruction, hem hier by overgelevert, waar van het volkomen originael priores hinc inde, met alle authentieke stucken, betuusen ooder zyns Excellencie oft de secretaris afgeschreeft, daer toe, des nooth zynde, alle recours genomen mach worden.

X X I I.

Item, indien men den Steden wilde te laste leggen, dat de laste generael impositen niet ingewillike zyn doe; sal verclaren, sulcx an den Steden alleen byt gestaan te hebben, maar dat de platte Landen selfs deselve in genere niet hebben willen pasteren, dan met sulcke restrictien ende exceptien, die den Steden niet lydelycken en waren, ende oock niet vorderlyck voor de gemeene saken doe.

X X I I I.

*Item, seggende onse Stadt Leerdarden
om particular.*

Sal mit syns Excellencie alles de lopende saken versprecken.

X X I V.

Ende besondere, dat de Stadt althants maecte het derde Ruclyen voor de Honnour poort, ende dat men cleetlyck arheyt op de ordinnantie, by zyns Excellencie in eertyden gemaect, inwyl de Gedeputeerden haer tegens deselve ordinnantie stellen, soe dat de Stadt selcken niet minne ende ruyt moet inhouden de termynen, van het geene by syn Excellencie doert becomen van de Gedeputeerden selfs daer toe parfeert is geweest.

X X V.

Ende tot noch toe niet meer ingehouden dan twee cornynen, weefende selckens vyf duytsen carolus guldens, die nochtans de

Gedeputeerden an reuten te heur register laten open staen, niet willende deselve deleren, in meeninge mogelyck de Stadt daer mede alst haer tyt is te quellen; dat de Burgemeester deselve late mit syn Excellencie communicere, ten eynde zyne ordonnancien alstoe niet gecludeert en worden.

X X V I.

Welcke drie Ruclynen, als zy tot volmaektheye nae hebrinnen sullen gemaect zyn, wel sullen costen mient achtien duytsen carolus guldens, zoe tot de twee alreede by de twaleff duytsen carolus guldens bestant zyn.

X X V I I.

Ende zoe verre zyn Excellencie eenigementie moechen maecten van de Hurger exchys doe, sal de Burgemeester moegen verclaren, by desee Stadt daer in niet anders gedaen te syn, als by dandere Steden goeprecht word, niet tot particulier profyt derselver Stede, dan tot betalinge van heur maetlycke quote tot den generael betalinge van de Ruyteren ende Knechten dezer Provintie, ende welcke quote de Stad onmogelyck is sonder de voorra. exchys te fournieren, besondere, soe daer te buyten noch voor de Generaliteyt een impnst betaeldt wordt, dewelcke de Steden niet gehouden waren te admitteren als zy hem maetlycke quote opbrengen, gelyck zy doen ende van den Hurger exchys dome.

X X V I I I.

Derhaluen sy den impnst wel mochten costeren, als zy het gemeene besce byt meer sochten te vorderen als heur wederpartien de platte Landen, die van de normale imposi byt weerd opbrengen, zoe dat zy oock in May 1583. ende in Mey 1584 te platte Landen naelien, om deselve te verpachten.

X X I X.

Op boep dat de Steden sulcx oock solden laten, ende dat als dan de Steden geen middel solden hebben om heur Soldaten te betalen, waer wt een moeytich moeten comen, ende meer ongemacks, niet selcken siende dat de Steden selfs de verpachtinge deden, hebben daer nae eenige van de platte Landen mede verpacht; nochtans sperende de rumoren tegens de Magistraten der Steden, om de Gemeenten op te roeken, als dat men de Gemeenten niet onnodige

dige Imposten beswaarde, daer ter contra-
rie deselve mode in de generael buydel van
de Landen coomen &c.

X X X.

Ymmers nopende de Hollantse bieren,
dat de platte Landen selfs van sulcke moe-
nlinge gewest zyn op dese verleden Lants-
dach, derhaluen zy oock de misluk, des-
sen aengaende by syne Excellentie an de Go-
deputeerden gesonden, mit den Stadt Leeu-
warden niet hebben gecommunicert, tho
dat de Stadt daer van geen kenniaft heeft,
dan van hooren seggen.

X X X L

Item, mit syne Excellentie te communi-
ceren, dat de Licdepitoerden der platte Lan-
den de queste. concernende alle de stee-
den gelyckelycken, van de stellingen ende
regeringe ende andersins, den Stadt Leeu-
warden alleen op den hals dangollex eggen;
ende om heur alzoe op dezelve Stadt te
wreochen, alle middelen anwenden om de
andere Steden, oft eenyge van dien, van
de voorschreuen Stadt te schooren, ende
door dien separatio onder die Steden te
maken, zoe door liberaliteyt tot eenyge
van dandere Steden, als uit betofte, mit
mette Collegie van Leeuwarden te ver-
trecken, ende by heur te coomen &c; gelyck
zy alreede door verleggen van der Lants-
dach ende heur Collegie onderstaen is doen,
tegens alle olde costumen ende gewoenten:
Alle vlyt mede anwendende om syn Gene-
de van hier oock te doen vertrecken, te-
gens de alle van de Volmachten der gehele
Lantschappe, onder syn Genade beruven-
de, waer hy Onwillinghe huys hen toe lo-
gyn is gedefineert, tweck staet te Leeu-
warden, ende de Stad tegens olde gebruyck
gehoel te verlaten, altes tegens desperso
wille van hun Meesters de platte Landen
selfs, soe die questen, daer in gevoert,
al gescreuen syn, daerom in allen gewaile
heur Collegie behoorden te neemmer binnen
Leeuwarden; ende schyn deselve questen
niet gescreuen werten, zoe en behoorde men
den Stadt Leeuwarden niet te last te leg-
gen die facten, die de Steden gelyck-
lyck souchoeren, ende mit sulcke maniere
van dreyghen, om rheen Collegie binnen
Leeuwarden te willen holden &c., niet te
procederen; comende niet dreyghen ende ge-
weil genoegh, alsoe altemet heure weenun-
ge, twecke oft diergelycke in derse peri-
odische tyden wel moech causieren groote

inconuenienten, niet sonder presumpcie an-
de vreele, om den vyandt alsoe deene oft
dander Stadt geupent te worden, die be-
sunder sloet op Leeuwarden, als middel int
Landt ende metropolis syude; wel weeten-
de de meekendeel van de platte Landen,
als sitende onder contributie ende salue-
garde van den viant, ende nu moede
an beyde ryden contribuieren, dat zo Leeu-
warden verlooren worde, zy als dan maer
aan de eenre zyde sulden behoeuen te con-
tribuieren.

X X X I L

Nopende twecke mede staet te consi-
dereren, dat men solde moeten presumeren
dat zy also op Leeuwarden verhart zyn, om
dat Leeuwarden van beginnel aens deerte
is geweest die de Reformatie geofficiereert
heert, zoe wel in Kercke, als Burgerlike
ende Oorlochs facten, mit paralyghen
ende anders, waer tegens sy practiseren om
deselve Stadt nu weder te onderdrucken;
zynde derhaluen syn Genade op te incompe-
te vant Landt te gruyet geregt, ende hem
persunderende den Lantsdach te verleggen,
tweck by menschen memorie niet te ge-
schiet, teeghens alle olde costumen, zoe
Leeuwarden middel int Landt locht; ym-
mers dat noch argert is, sulx op te eersto
incompte van syn Genade te doerne an de
eenre boeck vant Landt, tot gruyt ongerieff
ende coeren van allen fiedelen ende Eygen-
eriden, zoe wel der platte Landen als der
Steden, waer mede zy alle afgaet dien
aengaende van heur op syne Graade heb-
ben gelocht, ende heur tegens de Gemeen-
te excuseren, seggende an de eenre zyde,
dattet de wille was van syn Genade, en-
de an dander zyde, dat zyne Genade moet
regeren nae heur moenlinge vinkende zyn
commisatie, die zy oock peruerse alreede
onderleggen in eenige puncten te wrecke
te stellen.

X X X I I L

Sallende alle verdere nouwerden, by
den Burgemeester selfs gesimplert, gemu-
teert, vermindert oft vermindert worden,
soe hy nu gelegentheit beuinen zal te
behieren; ende betdenide eenige occasie,
an den Haede van syn wederwaren ende an-
dersins altemet aduocieren.

Actum Leeuwarden den . . Juny 1584.

Lijst der 3de Leeuwarder Platte - Land
No. 124.